

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Esityksen tavoite poistaa hoidon esteitä ja lisätä terveyden tasa-arvoa on kannatettava. Maksujen ja niiden määräytymisperusteiden yhdenmukaisuus sekä parantaa kansalaisten tasa-arvoa että osaltaan varmistaa alueellisista eroista johtuvaa hoidon saatavuutta.

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Esityksen mukainen.

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Maksu on aiheellinen. Vaikka palvelu ei toteutuisikaan, sen valmisteluun ja toteutukseen varattu aikaresurssi on sitonut voimavaroja ja aiheuttanut kustannuksia.

5 § Maksuttomat terveystalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Terveystalvelujen maksuttomuus lähtökohtaisesti parantaa palvelujen saatavuutta ja edistää terveystalvelujen käyttöä asiakkaan maksukyvystä riippumatta. Kokonaisuhyötynä pitkällä aikavälillä tulisi olla varhainen hoitoon hakeutuminen ja kansanterveys sairauksien hoito varhaisessa vaiheessa.

Toisaalta maksuttomien palvelujen vaarana on, että ne johtavat palvelujen epätarkoituksenmukaiseen käyttöön. Maksuttomien palvelujen käytön tulee siten olla selkeästi määriteltyä ja ohjeistettua. Yhtenä ohjaavana tekijänä voisi olla tietyt maksuttomat palvelut (sähköiset palvelut, puhelin jne.) ja henkilökohtaista kohtaamista vaativat palvelut maksullisia tai maksuttomat palvelut tietyille ikäryhmille. Mikäli maksuttomia palveluja jaotellaan kohderyhmittäin, menetelmän tulee olla mahdollisimman selkeä ja vähän työllistävä.

Terveyspalvelujen maksuttomuudesta seuraa tulopohjan heikkenemistä, mikä puolestaan johtaa kunnan tai kuntayhtymän jäsenkunnan nettomenojen kasvuun, ellei kunta/kuntayhtymä kykene sopeuttamaan toimintaansa tulonmenetyksiä vastaavasti. Tulomenetyksistä aiheutuvat kuntayhtymän jäsenkunnalle aiheutuvat menojen lisäykset tulee kompensoida täysimäärisesti valtionosuuksissa.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

Maksukattoa kerryttävien palvelujen laajentuminen yhdenvertaistaa palveluja maksukattoon kerryttävien palvelujen osalta.

Maksukattoa kerryttävien palveluiden laajentaminen myös suun terveyden-huollosta, tilapäisestä kotisairaanhoidosta, tilapäisestä kotisairaalahoidosta ja terapioista perittäviin maksuihin on kannatettavaa. Myös toimeentulotuesta maksettujen asiakasmaksujen hyväksyminen kerryttämään maksukattoa madaltaisi asiakkaiden palvelujen käyttökynnystä.

Oikea-aikainen ja ennaltaehkäisevä hoitoon hakeutuminen on parhaimmillaan kansanterveyden kokonaiskustannuksia alentava tekijä.

Maksukaton käyttöönotosta aiheutuva asiakasmaksukertymien supistuminen tulee kompensoida kunnille täysimääräisenä.

7 b § Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär

Esityksen mukainen.

7 c § Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Muutosesitys yhdenmukaistaa ja selkeyttää nykyistä käytäntöä maksuperusteiden määrittelyssä ja vähimmäiskäyttörajan suuruudesta. Toisaalta kunnille aiheutuvat kustannukset lisääntyvät, mikä tulee huomioida kuntien peruspalvelujen valtionosuuksissa.

10 b § Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

Asiaksmaksujen ja maksuperusteiden yhdenmukaistaminen parantaa palvelujen käyttäjien yhdenvertaisuutta. Asiakkaan sijoittuessa yksityiseen tehostettuun palveluasumiseen tulee asiakasmaksujen olla samat, kuin julkisin varoin tuotetuissa yksiköissä.

10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Nettotuloihin perustuvat maksut yhtenäistävät maksuja.

10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

Nettotuloihin perustuvat maksut yhtenäistävät maksuja.

10 e § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Esityksen mukainen.

10 f § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Esityksen mukainen.

10 g § Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Esityksen mukainen.

10 h § Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

Palveluja ja hinnoittelua selkeyttävä esitys. Kunnille jäävä asiakasmaksulain 11 § mukainen yksilöllinen harkintavalta kuitenkin eriarvoistaa perittäviä maksuja.

10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

Laskennallisen metsätulon huomioiminen kaikissa maksukyvyyn mukaan määräytyvissä maksuissa on yhdenmukainen ja tasapuolinen kaikille

10 j § Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

Esityksen mukainen.

10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

Esityksen mukainen.

11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

Sinällään kannatettava esitys, joka edellyttää oikeudenmukaisia, yhdenmukaisia ja selkeitä sääntöjä. Toinen kysymys on, kuinka terveydenhuollon henkilöstö selviytyy asiakkaiden maksukykyyn (ja toimeentuloon) liittyvistä laskenta-tehtävistä.

Terveydenhuoltoon ja asiakkaan maksukyvyyn selvittämiseen liittyvien tehtävien selkeä eriyttäminen eri organisaatioille saattaisi tuoda parempaa tehokkuutta toimintaan.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

Esityksen mukainen.

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

Esityksen mukainen.

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

Esityksen mukainen.

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

Esityksen mukainen.

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

Muutosten voimaantullessa vuoden 2021 alussa niiden vaikutukset vuoden 2021 talousarvioon jäävät arviointien varaisiksi.

Yhteenveto

Ehdotetut muutokset yhdenmukaistavat asiakasmaksujen määrittelyn ja perinnän perusteita. Muutosten vaikutuksesta toivottavaa on painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisevään hoitoon. Hoidon saamisen kynnyksen madaltuessa voidaan edistää kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden ja alueellista saatavuuden tasa-arvoisuutta.

Silvast Marjut
Reisjärven kunta - Khall 16.3.2020 § 57